

Innst. 122 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 17 S (2016–2017)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Samtykke til inngåelse av avtaler i form av brev- veksling mellom Norge og Den europeiske union og mellom Norge og Sveits innenfor rammen av det generelle preferansesystemet for utviklings- land (GSP)

Til Stortinget

Sammendrag

I likhet med andre industriland gir Norge tollpreferanser til utviklingsland gjennom GSP-ordningen (Generalized System of Preferences). Ordningen går ut på at det enkelte industriland gir utviklingslandene bedre markedsadgang for deres varer. GSP er en unilateral ordning og kan dermed ensidig trekkes tilbake eller endres av Norge.

Siden 2001 har Norge, EU og Sveits samarbeidet om å forenkle markedsadgangen for utviklingsland til sine markeder. Samarbeidet innebærer at partene har felles opprinnelsesregler og dokumentasjonskrav for GSP-ordningen i Norge, Sveits og EU. I tillegg kan norske innsatsmaterialer benyttes i produksjonen i et GSP-land, uten at dette hindrer GSP-landet i å oppnå GSP-tollbehandling ved eksport til EU og Sveits (kumulasjon).

EU besluttet i 2010 å endre systemet for opprinnelsesdokumentasjon til et system der eksportøren foretar selvsertifisering. Hittil har eksportører fra GSP-land måttet attestere opprinnelsesbevisene hos sine myndigheter før de kan eksportere varer og oppnå tollettelsene som følger av GSP-systemet i mottakerlandene. Det nye systemet vil innebære administrative forenklinger. Endringene innebærer en selvsertifisering, der eksportørene i GSP-land

først må registrere seg hos sine myndigheter i et nytt datasystem, Registered Exporter System (REX-systemet). Når eksportøren er registrert, kan han sette en opprinnelseserklæring på fakturaen eller et annet handelsdokument, og trenger ikke å gå via myndighetene for å få stemplet et opprinnessertifikat før varen utføres. Slike erklæringer kan dermed også sendes elektronisk.

Forhandlingene mellom Norge, EU og Sveits om å endre samarbeidsavtalene for GSP-ordningen ble sluttført i september 2016. Forhandlingsresultatet ble nedfelt i en tekst til et sett bilaterale avtaler som forutsettes akseptert gjennom brevveksling mellom henholdsvis Norge og Den europeiske union, Norge og Sveits og Den europeiske union og Sveits. Når Tyrkia har oppfylt visse krav som er spesifisert i Den europeiske unions lovgivning, vil det også bli inngått tilsvarende avtaler mellom Tyrkia og henholdsvis Den europeiske union, Norge og Sveits.

Avtalene mellom Norge, EU og Sveits vil erstatte gjeldende avtaler fra 2001. Avtalene forutsettes å tre i kraft 1. januar 2017. Saken er omtalt i Prop. 1 LS (2016–2017) Skatter, avgifter og toll avsnitt 11.5.

Siden tilslutning til avtalene innebærer årlige deltakerutgifter, er Stortingets samtykke til inngåelse av avtalene nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Avtalene i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Iverksettelsen av de administrative endringene i GSP-ordningen vil skje over en treårsperiode. Det er en viss usikkerhet knyttet til kostnadene. Norges bidrag til EUs REX-system skal faktureres i ettetid. Utgiftene er anslått til om lag 200 000 kroner årlig. Det er fastlagt at årlige kostnader ikke skal overstige 50 000 euro. Kostnadene dekkes innenfor tolletatens gjeldende bevilgning.

Kostnader på om lag 750 000 kroner til blant annet opplæring kommer i tillegg, og dekkes innenfor bistandsbudsjettet.

Gjennomføring av avtalene vil kreve endring av tollforskriften § 8-3-1, § 8-5-10, § 8-5-11 og § 8-5-14. Disse bestemmelsene regulerer GSP-landenes notifisering til Norge og utstedelsen av opprinnelsesbevis.

Spesielt når varer sendes via EU eller Sveits, er dagens ordning tungvint. I mange tilfeller må det for sendinger gjennom EU eller Sveits utstedes et erstatningsopprinnessertifikat. I Sverige er det for eksempel bare to steder hvor tollmyndighetene stempler erstatningssertifikatene. Når det nye datasystemet REX innføres, kan eksportørene i EU eller Sveits selv utstede en erstatningsopprinnelseserklæring uten å måtte møte opp fysisk hos tollmyndighetene.

REX innebærer viktige forenklinger, bedre oversikt, kontroll og lavere kostnader forbundet med tollbehandling. Avtalene sikrer at utviklingslands eksport til Norge vil kunne skje på en enklere måte enn i dag. Dette ivaretar formålet med GSP-ordningen, og sikrer at næringslivet kan benytte hensiktsmessige prosedyrer. Dessuten sikrer avtalen at norske innsatsmaterialer kan benyttes i produksjonen av varer som kan ende opp i EU eller Sveits, på linje med produsenter i EU og Sveits. Samarbeidet med EU og Sveits er svært sentralt for at GSP-landene på en enkel måte kan oppnå GSP-tollbehandling inn til Norge. Når EU legger om sine rutiner, er det viktig at Norge følger opp slik at importen kan fortsette uten avbrudd. Det er derfor avgjørende at Norge inngår i det nye systemet.

Finansdepartementet tilrår at avtalene inngås, og Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina

Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Harald T. Nesvik, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at Norge, EU og Sveits har forhandlet fram endringer i samarbeidsavtalene for GSP-ordningen, for å tilpasse samarbeidet til de endringer i systemet for opprinnelsesdokumentasjon EU besluttet i 2010. Endringen innebærer en forenkling av systemet ved at eksportøren foretar selvsertifisering etter først å ha registrert seg i et nytt datasystem, Registered Exporter System.

Komiteen viser til at avtalene må godkjennes av Stortinget etter Grunnloven § 26 annet ledd, siden den innebærer årlige deltakerutgifter. Utgiftene skal dekkes innenfor tolletatens gjeldende bevilgning, jf. Prop. 1 LS (2016–2017). Avtalene innebærer ikke overføring av suverenitet.

Komiteen viser til at det nye systemet innebærer viktige forenklinger for eksportørene, bedre oversikt, kontroll og lavere kostnader ved tollbehandling. Avtalene sikrer også at norske innsatsmaterialer kan benyttes i produksjonen av varer som kan ende opp i EU eller Sveits, på linje med produsenter i disse landene.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i inngåelse av avtaler i form av brevveksling mellom Norge og Den europeiske union og mellom Norge og Sveits innenfor rammen av det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP).

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 7. desember 2016

Anniken Huitfeldt

leder

Svein Roald Hansen

ordfører